

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агробіотехнологічний факультет

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Допускається до захисту
Зав. кафедри лісового господарства

(підпис) професор Хрик В.М.
(вчене звання, прізвище, ініціали)

« 06 » серпня 20 24 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
БАКАЛАВРА

ОЦІНКА СТАНУ ДУБОВИХ НАСАДЖЕНЬ У СТАВИЩЕНСЬКОМУ
ЛІСНИЦТВІ ФЛІЇ БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО
ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Виконав Сидоренко Олександр Олександрович
прізвище, ім'я, по батькові

Керівник асистент Ситник О.С.
вчене звання, прізвище, ініціали

Рецензент доцент Скиба В.В.
вчене звання, прізвище, ініціали

Я, Сидоренко Олександр Олександрович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет агробіотехнологічний
Спеціальність 205 «Лісове господарство»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант ОП «Лісове господарство»
Хрик В.М.
професор
підпис вчене звання, прізвище, ініціали
«06» червня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу

Сидоренка Олександра Олександровича
(прізвище, ім'я, по батьковій)

Тема: ОЦІНКА СТАНУ ДУБОВИХ НАСАДЖЕНЬ У СТАВИЩЕНСЬКОМУ
ЛІСНИЦТВІ ФІЛІЇ БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО
ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

керівник роботи Ситник Олександр Сергійович, асистент
(прізвище, ім'я, по батьковій, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено наказом ректора № 48/С від «07» лютого 2024 р.

Термін здачі здобувачем виконаної роботи «03» червня 2024р.

Вихідні дані: господарсько-екологічна характеристика Ставищенського лісництва філії Білоцерківське лісове господарство.

Перелік питань, які потрібно розробити:

- охарактеризувати оцінку господарської діяльності;
- визначити типологічну оцінку дубових насаджень;
- провести порівняльний аналіз фактичних запасів заплавних та нагірних лісостанів.

Календарний план виконання робіт

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	01. 03. 2024 р.	Виконано
Методична частина	01. 04. 2024 р.	Виконано
Дослідницька частина	01. 05. 2024 р.	Виконано
Оформлення роботи	15. 05. 2024 р.	Виконано
Перевірка на плагіат	20. 05. 2024 р.	Виконано
Попередній розгляд на кафедрі	01. 06. 2024 р.	Виконано
Подання на рецензування	10. 06. 2024 р.	Виконано

Керівник кваліфікаційної роботи асистент О.С. Ситник

Здобувач кваліфікаційної роботи О.О. Сидоренко

Дата отримання завдання «02» листопада 2024р.

АНОТАЦІЯ

Сидоренко Олександр Олександрович

ОЦІНКА СТАНУ ДУБОВИХ НАСАДЖЕНЬ У СТАВИЩЕНСЬКОМУ ЛІСНИЦТВІ ФІЛІЇ БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Кваліфікаційна робота присвячена оцінці стану дубових насаджень у Ставищенському лісництві філії Білоцерківського лісового господарства Державного підприємства "Ліси України". В роботі наведено актуальність теми, визначено мету та завдання дослідження. У розділі 1 проведено огляд літератури, де розглянуті екологічне багатство лісів, їх соціально-економічне значення, функціонування лісових угідь та використання дубової лісової сировини в галузях виробництва. Розділ 2 присвячено матеріалу та методиці виконання роботи, де представлено географічно-кліматичну характеристику зони дослідження та методологію виконання досліджень. У розділі 3 наведено результати власних досліджень, які включають господарсько-екологічну характеристику лісництва, оцінку господарської діяльності, типологічну оцінку дубових насаджень у Ставищенському лісництві та порівняльний аналіз фактичних запасів заплавних та нагірних лісостанів. В кінці роботи наведено висновки та пропозиції щодо подальших досліджень, а також список використаної літератури.

Обсяг роботи - 53 сторінок, на яких розміщено 7 рисунків, 6 таблиць, список літератури із 27 джерел.

Ключові слова: лісові екосистеми, лісове господарство, охорона навколишнього природного середовища, біорізноманітність, лісогосподарські заходи.

ABSTRACT

Oleksandr Sydorenko

ASSESSMENT OF THE CONDITION OF OAK PLANTATIONS IN THE STAVYSHCHENSKY FORESTRY OF THE BILOTSERKIVSKY FORESTRY ENTERPRISE OF THE STATE ENTERPRISE "FORESTS OF UKRAINE"

The qualification work is dedicated to assessing the condition of oak plantations in the Stavyshchenske forestry of the Bila Tserkva Forest Enterprise of the State Enterprise "Forests of Ukraine". The paper addresses the relevance of the topic, defines the purpose and objectives of the research. Chapter 1 provides a literature review, covering the ecological wealth of forests, their socio-economic importance, the functioning of forest lands, and the use of oak forest raw materials in various production sectors. Chapter 2 is devoted to the material and methodology of the work, presenting the geographical-climatic characteristics of the research area and the methodology of the research. Chapter 3 presents the results of the author's own research, including the economic and ecological characteristics of the forestry, assessment of economic activities, typological assessment of oak plantations in the Stavyshchenske forestry, and a comparative analysis of actual stocks of floodplain and upland forest stands. The conclusions and suggestions for further research, as well as the list of references, are provided at the end of the work.

The volume of the work is 50 pages, including 7 figures, 6 tables, and a list of references with 27 sources.

Keywords: forest ecosystems, forestry, environmental protection, biodiversity, forestry measures.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	
1.1. Екологічне багатство лісів та їх вплив на людське життя	9
1.2. Соціально-економічне значення лісів та їх охорона.....	16
1.3. Особливості функціонування лісових угідь.....	18
1.4. Використання дубової лісової сировини в галузях виробництва	20
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ	
2.1. Географічно-кліматична характеристика зони дослідження.....	25
2.2. Методологія виконання досліджень.....	27
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
3.1. Господарсько-екологічна характеристика лісництва	28
3.2. Оцінка господарської діяльності лісництва	32
3.3. Типологічна оцінка дубових насаджень у Ставищенському лісництві...	35
3.4. Порівняльний аналіз фактичних запасів заплавних та нагірних лісостанів.....	40
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	
Висновки.....	49
Пропозиції.....	50
Список використаної літератури.....	51

ВИСНОВКИ

1. Дослідження показали, що сучасний стан лісництва характеризується збереженням різноманітних видів дерев, але виявлені певні проблеми з регенерацією та деградацією деяких ділянок. Екологічна стійкість лісів порушується через забруднення повітря, знищення біорізноманіття та інші антропогенні впливи. Це вказує на необхідність впровадження заходів щодо відновлення та охорони лісових екосистем, включаючи впровадження системи сталого лісокористування, відновлення рідкісних видів дерев та інші заходи.

2. Результати аналізу господарської діяльності лісництва свідчать про наявність ефективних методів догляду за лісами, але також і про недостатню увагу до охорони біорізноманіття, контролю за рубками та інших аспектів екологічної стійкості. Використання лісових ресурсів не завжди здійснюється з урахуванням принципів сталого розвитку, що вимагає раціоналізації використання деревини, впровадження екологічних стандартів та інших заходів.

3. Проаналізовані дубові насадження у Ставищенському лісництві дозволили визначити їхню значущість для збереження біорізноманіття та підтримки екологічної стійкості регіону. Різноманітність типів дубових насаджень є ключовим фактором для збереження екосистеми лісів, оскільки вони забезпечують постачання кисню, збереження ґрунтової води та інші користі.

4. Порівняльний аналіз запасів лісостанів в різних природних умовах виявив певні відмінності у розподілі та кількості різних видів дерев. Це свідчить про вплив рельєфу, гідрологічних умов та інших факторів на формування лісових фондів і потребує подальшого дослідження для вивчення динаміки лісових ресурсів у різних умовах.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. З метою збереження біорізноманіття та забезпечення екологічної стійкості лісних екосистем, рекомендується розробка та впровадження програми сталого лісокористування. Це дозволить забезпечити відновлення лісових ресурсів та збереження екологічно важливих територій.

2. Необхідно зміцнити контроль за лісорубними роботами, особливо в екологічно чутливих зонах. Регулярні інвентаризації запасів лісів і систематичне відтворення відрубаних насаджень сприятимуть збереженню лісових ресурсів.

3. Слід підтримувати малі ініціативи з охорони та відновлення лісів у місцевих громадах. Це може включати програми з висадки дерев, захисту від пожеж та відновлення екосистем на місцевому рівні.

4. Інвестування у дослідження екологічно чистих технологій лісокористування та управління лісовими ресурсами допоможе знизити негативний вплив на навколишнє середовище та ефективніше використовувати лісові ресурси.

5. Важливо встановити партнерство з місцевими владами та громадами для спільного планування та виконання заходів з охорони лісів, відновлення біорізноманіття та забезпечення сталого лісокористування.

Список використаної літератури

1. Агролісівництво: еколого-збалансований розвиток: навч. посіб. / О.Т. Урушадзе, Т.Ф. Урушадзе, О.М. Нагорнюк та ін.; за наук. ред. О.І. Фурдичка. Херсон: Гельветика, 2019. 481 с.: іл.
2. Ботаніка з основами екології: навч. посіб. / М.М. Світельський, М.І. Федючка, О.В. Іщук та ін.; за заг. ред. М.М. Світельського. - 3-тє вид., перероб. і допов. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 539 с.: іл.
3. Ботаніка: підручник / Б.С. Якубенко, І.М. Алейніков, С.І. Шабарова, С.П. Машковська; за ред. Б.С. Якубенка. Київ: Ліра-К, 2020. 435 с.: іл.
4. Бюлетень нових надходжень [Електронний ресурс] / Інформаційно-бібліографічний відділ; Наукова бібліотека НУ "Чернігівська політехніка". Електрон. текст. дані. Режим доступу: http://library2.stu.cn.ua/resursi_biblioteki/novi_nahodzhennya/. Назва з екрана.
5. Гідротехнічні меліорації лісових земель: підручник / В.Ю. Юхновський, Б.І. Конаков, С.М. Дударець, В.М. Малога; за ред. В.Ю. Юхновського. К.: Кондор, 2016. 373 с.
6. Державне агентство лісових ресурсів України [Електронний ресурс]: [вебсайт]. Режим доступу: <http://goo.gl/47AmoN>. Дата звернення: 30.08.2022. Назва з екрана.
7. Друзі лісу [Електронний ресурс]: [вебсайт]. Режим доступу: <https://pryroda.in.ua/lis/>. - Дата звернення: 30.08.2022. Назва з екрана.
8. Канівець В. І. Основи ландшафтознавства і охорона земель: навч. посіб. / В.І. Канівець, М.М. Пархоменко. Х.: Майдан, 2016. 119 с.: іл.
9. Коваленко І.М. Лісова екологія з основами лісовідновлення та лісорозведення: підручник / І.М. Коваленко. Суми: Університетська книга, 2020. - 239 с.: іл.
10. Ковальчук, Г.В. Зоологія з основами екології: навч. посіб. / Г.В. Ковальчук. 2-ге вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 614

с.: іл.

11. Корма, О.М. Комплекс нематод-ксилобіонтів сосни звичайної східного Полісся України: особливості екології та біології: монографія / О.М. Корма, Д. Д. Сігарьова. Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 375 с.

12. Лісовий журнал: наук.-вироб. вид. / Держ. аген-во ліс. ресурсів України, Укр. н.-д. ін-т ліс. госп-ва та агролісомеліор. ім. Г. М. Висоцького, Укр. н.-д. ін-т гір. лісівництва ім. П. С. Пастернака, Нац. лісотехн. ун-т України. Київ: Еко-інформ, 2011.

13. Мельник Л.Г. Економіка природних ресурсів: навч. посіб. / Л.Г. Мельник, І.М. Сотник, О.Ю. Чигрин. Суми: Університетська книга, 2017. 346 с.

14. Міністерство екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс]: [вебсайт]. Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/>. Дата звернення: 30.03.2021. Назва з екрана.

15. Охорона праці у лісовому господарстві: навч. посіб. / О.В. Войналович, Є.І. Марчишина, Т.О. Зубко, В.М. Степанишин. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 569 с.: іл.

16. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підручник / О.І. Пилипенко, В.Ю. Юхновський, С.М. Дударець, О.В. Соваков; за ред. О.І. Пилипенка. Київ: Кондор, 2019. 368 с: іл.

17. Скляр, В. Г. Екологічна фізіологія рослин: підручник / В. Г. Скляр; за заг. ред. Ю. А. Злобіна. Суми: Університетська книга, 2021. 271 с.: іл.

18. Сучасні технології лісової галузі [Електронний ресурс]: [вебсайт]. Режим доступу: <http://ukrlis.com.ua/about/>. Дата звернення: 30.08.2022. Назва з екрана.

19. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Устименко П.М., Вакаренко Л.П., Попович С.Ю. Ценотаксономічне різноманіття лісів України: методи оцінки та синфітосозологічна класифікація. Укр. ботан. журн. 2010. 56, №1. С. 74–78.

20. Яремчук І.Г. Економіка природокористування. К.: Пошуково-видавниче агентство "Книга пам'яті України", Видавничий центр "Просвіта", 2000. 431с.

21. Лісове господарство [Електронний ресурс]: [база даних містить відомості за галуззю знань Forestry = Лісове господарство] / Web of Science Core Collection. Електрон. дані (3409 публікації). Режим доступу: <https://bit.ly/3nVWitS> (дата звернення: 21.09.2022). Назва з екрана.

22. Лісове господарство [Електронний ресурс]: [база даних містить відомості за галуззю знань Forestry = Лісове господарство] / ScienceDirect. Електрон. дані (18 публікацій). Режим доступу: <https://bit.ly/3u3iCTB> (дата звернення: 21.09.2022). Назва з екрана.

23. http://artkavun.kherson.ua/ohorona_lsv.htm

24. <http://lesovod.com.ua/>. Дата звернення: 30.08.2022. - Назва з екрана.

25. <http://licasoft.com.ua/component/lica/?p=0&base=1&menu=461151&u=1&type=1&view=text>

26. <http://www.bilatserkvalis.com.ua/підрозділи>

27. <http://www.lis.ck.ua/news/show/id/6>